

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА В РОСЛИННИЦТВІ

Сюй Хаожань, магістрант,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Розвиток ринкових відносин в Україні зумовив зростання потреби в обліковій інформації, необхідної для управління підприємством. Враховуючи тенденції розвитку міжнародної економіки, процеси глобалізації, вступ України до Світової організації торгівлі та економічної інтеграції до Європейського співтовариства, важливою передумовою досягнення Україною високого рівня розвитку, є конкурентоспроможна сільськогосподарська продукція.

Провідними галузями сільськогосподарських підприємств є рослинництво, тваринництво і переробна промисловість.

Значний внесок у дослідження питань методології обліку витрат та калькулювання собівартості продукції рослинництва зробили такі вітчизняні вчені, як: Ф. Ф. Бутинець [1], В. М. Жук, А. М. Коваленко [2] та інші.

Рослинництво має суттєві особливості, що впливають на організацію обліку витрат: витрати здійснюються нерівномірно впродовж значного проміжку часу (року), продукцію одержують мірою досягання культур, як правило, раз на рік, виникає потреба розмежування витрат поточного року під урожай поточного й майбутніх років, в окремих виробництвах витрати здійснюються одночасно для вирощування багатьох культур, окремі витрати (насіння, добрива тощо) є продуктами власного виробництва. До найважливіших належать такі особливості галузі.

По-перше, собівартість зерна, кормів і продукції інших культур встановлюють лише після збирання врожаю, зазвичай наприкінці року, на відміну від продукції промислових підприємств, яку здебільшого калькулюють щомісячно. Собівартість продукції тваринництва – менш сезонної за рослинництво галузі, також визначають по завершенні року, бо собівартість використаних кормів власного виробництва можна визначити лише після збирання врожаю. Крім того, одержання продукції тваринництва та витрати на виробництво тривають упродовж року нерівномірно, тому накладні

* Науковий керівник – Полівана Л.А., к.е.н., доцент

витрати можуть розподілятися на продукцію рослинництва і тваринництва лише після визначення повного обсягу, тобто наприкінці року.

Облік витрат виробництва в рослинництві побудовано таким чином, щоб мати змогу щомісячно узагальнювати витрати на окремі види робіт за культурами або однорідними групами їх, а по завершенні року обчислювати фактичну собівартість зібраної продукції. Така структура обліку вможливує контроль за відповідністю витрат обсягові робіт, якості й термінам їх виконання й досягненні урожайності.

У тваринництві витрати узагальнюють за видами й обліковими групами тварин. Потім витрати відносять на відповідні види продукції, що калькуюються. Собівартість продукції цієї галузі залежить від обсягу витрат на утримання тварин та їхньої продуктивності. Продуктивність залежить від якості обслуговування тварин, дотримання раціону годівлі, якості й структури кормів, механізації робіт і низки інших чинників.

Друга особливість обліку в сільськогосподарських підприємствах зумовлена встановленим порядком оцінки продукції упродовж року. Продукцію оприбутковують і списують у витрати упродовж року за плановою собівартістю; коригують за фактичної собівартості лише після складання звітних калькуляцій по завершенні року. Корми й насіння з урожаєм поточного року також списують на витрати за плановою собівартістю із подальшим коригуванням за фактичною собівартістю.

По-третє, об'єднання в обліку основних видів предметів праці (насіння й кормів) із товарною частиною продукції під загальною назвою «Продукція сільськогосподарського виробництва», адже головним джерелом створення запасів насіння і кормів є власне виробництво продукції. У звітних балансах залишки продукції розподіляють за окремими статтями залежно від її призначення: корми, насіння, посадковий матеріал, товарна частина для реалізації.

Четверту особливість обліку визначає система документування, що передбачає, зокрема, облік продукції при її збиранні й відвантаженні у полі, а також контроль за її транспортуванням і в місцях зберігання.

П'яту особливість зумовлює методика обліку руху тварин та відтворення їх за видами й зоотехнічними групами. Спеціально обліковують витрати на вирощування й відгодівлю тварин, калькуюють приріст їхньої живої маси та собівартість поголів'я (у

живій масі), що дає змогу контролювати ці процеси й виявляти фактичну вартість тварин, яких переводять в основні фонди, реалізують або залишають на кінець року для відгодівлі й вирощування.

Оскільки в сільському господарстві виробничий цикл може тривати від кількох місяців до року й кількох років, собівартість продукції обчислюють раз на рік.

Продукція рослинництва знаходиться у тісному зв'язку з кількісними та якісними характеристиками витрачених ресурсів. Дослідження таких взаємозалежностей є досить трудомістким процесом. Присутня постійна ймовірність витрат як на етапі виробництва, проходження продукції, так і на стадії продажу.

Підсумовуючи, варто відмітити, що вміло організований облік витрат та калькулювання собівартості продукції рослинництва, повинен забезпечити оперативне, достовірне та повне надходження інформації щодо кількості та вартості одержаної продукції (виконаних робіт і наданих послуг), трудових, матеріальних та грошових витрат на виробництво продукції по підприємству в цілому та окремих його структурних підрозділах.

Література.

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський управлінський облік / Бутинець Ф.Ф., Чижевська Л. В., Герасимчук Н. В. – Житомир : ЖІТІ, 2000. – 448 с.
2. Облік сільськогосподарської діяльності : навч. посібник ; за ред. В. М. Жука. – К. : вид-во ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2007. – 368 с.
3. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах України ; за заг. ред. А. М. Коваленко. – Дніпропетровськ : Баланс-Клуб, 2009. – 736 с.

ПРИНЦИПИ СТВОРЕННЯ ПІДСИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

***Ткаченко С.А., к.е.н.,
Миколаївський політехнічний інститут***

Створення підсистеми бухгалтерського обліку в системі управління підприємством пов'язане з вирішенням широкого кола питань методологічного, інформаційного, математичного, технічного